

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

DEPARTAMENT SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

Warszawa, dnia marca 2021 r.

DOB.NK.3821.3.7.2020.AK

Pani Alicja Przemysk
Prezes Zarządu
Fundacja dla Dzieci „DAR SERCA”
ul. Powstańców Śląskich 6
43-300 Bielsko-Biała

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 w związku z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057), zwanej dalej „ustawą”, w dniach od 21 października do 24 listopada 2020 r. została przeprowadzona w Fundacji dla Dzieci „DAR SERCA”¹ z siedzibą w Bielsku-Białej² kontrola planowa.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolujący w składzie: Piotr Kontkiewicz – Naczelnik Wydziału, Agnieszka Konarska – Radca Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Jakub Bartkowski – Starszy specjalista na podstawie upoważnień odpowiednio nr 21, 22 i 23 z 2020 r., wydanych przez Pana prof. Piotra Glińskiego, Wiceprezesa Rady Ministrów, Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego.

Zgodnie z przepisem § 7 ust. 4 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego (Dz. U. poz. 2054) na wniosek Fundacji z dnia 15 października 2020 r. czynności kontrolne przeprowadzone zostały w dniach od

¹ zwany dalej „Fundacją” lub „organizacją”;

² ul. Powstańców Śląskich 6, 43-300 Bielsko-Biała;

21 października do 24 listopada 2020 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, przy Al. Ujazdowskich 1/3, 00-583 Warszawa.

Przedmiot kontroli obejmował ocenę prawidłowości gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych³ w organizacjach pożytku publicznego prowadzących konta indywidualne na rzecz beneficjentów (tzw. subkonta). Kontrola obejmowała okres: od 1 stycznia 2019 r. do dnia 30 kwietnia 2020 r.

Ustalenia kontroli przedstawiono w sporządzonym w dniu 5 stycznia br. protokole kontroli (DOB.NK.3821.3.7.2020.AK), który został doręczony organizacji w dniu 19 stycznia br. Protokół kontroli został podpisany przez osoby reprezentujące Fundację w dniu 19 stycznia br., a następnie zwrócony do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w dniu 5 lutego br.

Do treści protokołu kontroli Fundacja pismem z dnia 29 stycznia 2021 r. złożyła wyjaśnienia, o których mowa w art. 31 ust. 2 ustawy. Przedstawione wyjaśnienia odnosiły się do opisanych na stronach 24-25 protokołu nieprawidłowości i uchybień stwierdzonych w wyniku kontroli. Fundacja poinformował w szczególności o podjętych działaniach wynikających z ustaleń poczynionych w toku kontroli, w tym o zaktualizowaniu Polityki rachunkowości, wyodrębnieniu przychodowego konta księgowego służącego do ewidencji wpływów z 1% podatku 720-1NA strona MA, które jest powiązane z kontem 130-1 Bieżący Rachunek Bankowy strona WN, na którym są ewidencjonowane wpływy z poszczególnych Urzędów Skarbowych, a także zmianie nazwy konta 130-1 Rachunek Bankowy na konto 130 -1 Rachunek Bankowy – 1%.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Fundacji w zakresie objętym kontrolą oceniam **pozytywnie pomimo stwierdzonych uchybień**.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia kontroli, które poczyniono w wyniku zbadania przedłożonej dokumentacji merytorycznej i finansowej oraz na podstawie wyjaśnień udzielonych i zestawieniach przedstawionych przez Panią Alicję Przemysk, Prezesa Zarządu Fundacji oraz Panią Barbarę Ilnicki, Sekretarza Zarządu i Głównego Księgowego.

I. Ustalenia kontroli

1. Informacje podstawowe

Zgodnie z postanowieniami statutu⁴ – Fundacja Dla Dzieci „DAR SERCA” w Bielsku-Białej jest organizacją powołaną do prowadzenia działalności społecznie użytecznej w sferze zadań publicznych określonej jako działalność pożytku publicznego

³ Zwany dalej „podatkiem” lub ‘pdof’;

⁴ Tekst Statutu Fundacji Dla Dzieci „Dar Serca” w Bielsku-Białej z dnia 4 lutego 2019 r., zwany dalej „statutem”;

w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia i działalności charytatywnej. Fundacja posiada osobowość prawną. Dla właściwego realizowania celów społecznych może ona tworzyć przedstawicielstwa oraz filie w kraju, a także poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Fundacja zgodnie z informacją odpowiadającą odpisowi pełnemu z Krajowego Rejestru Sądowego⁵, nie była wpisana do rejestru przedsiębiorców, zaś wpis do Rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej uzyskała w dniu 5 lipca 2002 r. pod nr 0000121785. Fundacja posiada nr Regon 072802551 oraz NIP 5471960481. Natomiast status organizacji pożytku publicznego uzyskała w dniu 27kwietnia 2004 r.

W myśl postanowień § 10 statutu celem działania Fundacji jest niesienie pomocy finansowej i rzeczowej w zakresie ochrony zdrowia i pomocy społecznej dzieciom specjalnej troski (chorym, leczonym i rehabilitowanym, z rodzin najuboższych) oraz placówkom prowadzącym działalność na rzecz dzieci w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia i działalności charytatywnej.

2. Struktura organizacyjna Funduszu

Zgodnie z § 19 statutu organami Fundacji są – Rada Fundacji i Zarząd Fundacji. Zarząd Fundacji składa się z trzech osób i jest powoływany na 2-letnią kadencję. Do kompetencji zarządu należy w szczególności kierowanie działalnością Fundacji i reprezentowanie jej na zewnątrz oraz opracowanie rocznych planów działania a także, sporządzanie sprawozdań z działalności Fundacji.

W skład Zarządu w okresie objętym kontrolą wchodziło trzech członków:

1. Alicja Przemyk – Prezes Zarządu (od dnia 5 lipca 2018 r.),
2. Barbara Ilnicki – Sekretarz Zarządu (od dnia 5 lipca 2018 r.),
3. Jan Lichoń – Wiceprezes (od dnia 5 lipca 2018 r.).

W skład Rady Fundacji w okresie objętym kontrolą wchodziło trzech członków:

1. Jan Wojciechowski – Prezes Rady Fundacji,
2. Ewa Nadłonek – Sekretarz Rady Fundacji,
3. Barbara Kawa – Wiceprezes Rady Fundacji.

Do kompetencji Rady Fundacji należy m. in.: ustalanie głównych kierunków działania Fundacji, nadzór nad realizacją celów statutowych, opiniowanie rocznych planów działania,

⁵ zwanego dalej „KRS”

rozpatrywanie sprawozdań z działalności zarządu, zatwierdzanie ustanowionej przez zarząd organizacji wewnętrznej Fundacji.

Ustalono, że skład ww. organów Fundacji był zgodny z postanowieniami statutu.

3. Działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego oraz działalność gospodarcza

a) Zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej lub odpłatnej pożytku publicznego

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy, zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej lub odpłatnej pożytku publicznego organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy określają w statucie lub w innym akcie wewnętrznym.

W myśl postanowień § 11¹ statutu przedmiotem działalności Fundacji jest prowadzenie odpłatnej i nieodpłatnej działalności pożytku publicznego wg. PKD w zakresie działalności nieodpłatnej jest to:

- PKD 88.91.Z Opieka dzienna nad dziećmi,
- PKD 88.99.Z Pozostała pomoc społeczna bez zakwaterowania, gdzie indziej niesklasyfikowana.

W zakresie działalności odpłatnej jest to:

- PKD 88.91.Z Opieka dzienna nad dziećmi,
- PKD 88.99.Z Pozostała pomoc społeczna bez zakwaterowania, gdzie indziej niesklasyfikowana.

W wyniku weryfikacji odpisu pełnego z KRS stwierdzono, że przedmiot nieodpłatnej i odpłatnej działalności statutowej jest zgodny z treścią statutu.

Ponadto na podstawie statutu, odpisu pełnego z KRS oraz wyjaśnień udzielonych przez Fundację⁶ stwierdzono niezgodność wpisu w KRS dot. przedmiotu odpłatnej działalności pożytku publicznego z zakresem faktycznie prowadzonej działalności pożytku publicznego, gdyż organizacja prowadzi jedynie nieodpłatną działalność pożytku publicznego.

W toku kontroli ustalono również, że Fundacja zgodnie z odpisem pełnym KRS nie prowadzi działalności gospodarczej, na co wykazuje również przedstawione przez organizację sprawozdanie finansowe za 2019 r. (rachunek zysków i strat).

⁶ Pismo Fundacji z dnia 24 listopada 2020 r.;

b) Wyodrębnienie rachunkowe nieodpłatnej i odpłatnej działalności pożytku publicznego oraz działalności gospodarczej

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy – prowadzenie przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4: nieodpłatnej lub odpłatnej działalności pożytku publicznego oraz działalności gospodarczej, wymaga rachunkowego wyodrębnienia tych form działalności w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyników każdej z tych działalności, z zastrzeżeniem przepisów o rachunkowości.

Ustalenia kontroli wskazują, że zasady prowadzenia przez Fundację ksiąg rachunkowych określone zostały uchwałą nr 15 Zarządu z dnia 26 października 2014 r. dot. przyjęcia zmian w Polityce Rachunkowości oraz zmiany „Zakładowego Planu Kont Fundacji”. Stwierdzono także, że księgi rachunkowe prowadzone są w sposób papierowy.

Dokumenty te określają w szczególności, że na wynik finansowy składa się: wynik na działalności statutowej (przychody z działalności statutowej – pieniężne i rzeczowe – odpłatne i nieodpłatne pomniejszone o koszty realizacji zadań statutowych z działalności odpłatnej lub nieodpłatnej) oraz wynik na całokształcie działalności (wynik na działalności statutowej odpłatnej lub nieodpłatnej pomniejszony o koszty administracyjne (koszty rodzajowe), koszty finansowe i pozostałe koszty, oraz powiększony o przychody finansowe i pozostałe przychody). W załączniku nr 2 do ww. uchwały określono wykaz ksiąg rachunkowych, w tym konta główne (konta syntetyczne), księgi pomocnicze (ewidencja analityczna) oraz zakres jej prowadzenia obejmujący m.in. ewidencję analityczną środków trwałych, ewidencję analityczną rozrachunków publicznoprawnych, ewidencję analityczną wynagrodzeń, imienne karty wynagrodzeń pracowników, ewidencję analityczną kosztów według ich rodzajów, a także zestawienie obrotów i sald.

W wyniku kontroli stwierdzono, że polityka rachunkowości Fundacji zawiera odwołanie do nieobowiązującego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w *sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej* (Dz.U. Nr 137 poz. 1539)⁷. Fundacja w odpowiedzi z dnia 10 grudnia 2020 r. wyjaśniła, że zaistniała sytuacja wynikała z przeoczenia. Jednocześnie poinformowano o podjęciu działań naprawczych polegających na przyjęciu w dniu 9 grudnia 2020 r. przez Zarząd Fundacji Uchwały nr 22/2020 aktualizującej politykę rachunkowości Fundacji⁸.

⁷ Rozporządzenie to zostało uchylone w dniu 5 września 2014 r. ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (Dz. U. poz. 1100);

⁸ Fundacja przesłała Uchwałę nr 22/2020 Zarządu Fundacji oraz nową politykę rachunkowości Fundacji;

Ponadto analiza polityki rachunkowości Fundacji wykazała brak określenia roku obrotowego, co stanowi naruszenie art. 10 ust. 1 pkt. 1 ustawy o rachunkowości. Jednocześnie w powyższej uchwale organizacja dokonała określenia roku obrotowego zgodnego z rokiem kalendarzowym.

Ustalono również, że w okresie objętym kontrolą osobą odpowiedzialną za prowadzenie ksiąg rachunkowych Fundacji była Pani Barbara Ilnicki zatrudniona na podstawie umów o dzieło. Księgi rachunkowe były prowadzone w sposób papierowy, co jest zgodne z postanowieniami polityki rachunkowości.

Na podstawie Planu kont oraz opisu kont Fundacji stwierdzono, że:

- Zespół 1 – *Środki pieniężne i rachunki bankowe*- konto 101 *kasa* oraz 130 *rachunki bankowe*;
- Zespół 4 – *Koszty według rodzaju* – konto 401 *Zużycie materiałów i energii* (w tym konta 401-1A *Zużycie materiałów 1%* oraz 401-2A *Zużycie energii 1%*), konto 402 *Usługi obce* (m.in. konto 402-1A *Usługi obce 1%*), 403 *Wynagrodzenia* (m.in. konto 403-1A *Wynagrodzenia – umowa o pracę 1%*, 403-2A *Wynagrodzenia – umowa zlecenia 1%*, 403-3A *Wynagrodzenia – umowa o dzieło 1%*), 404 *Świadczenia na rzecz pracowników* (m.in. 404-1A *Składki ZUS – ubezpieczenia społeczne (umowa o pracę) 1%*, 404-2A *Składki ZUS – ubezpieczenia społeczne (umowa zlecenia) 1%*), 405 *Amortyzacja-odpis* (m.in. 405-1A *Amortyzacja-odpis 1%*) oraz 409 *Pozostałe koszty* (m.in. 409-1A *Koszty podróży służbowej 1%*, 409-2A *Koszty reprezentacji i reklamy 1%* oraz 409-3A *Pozostałe koszty 1%*);
- Zespół 7 *Przychody i koszty realizacji zadań statutowych Pozostałe przychody i koszty*:
 - 720 (O) *Przychód środków pieniężnych z odpłatnej działalności statutowej*, w tym 720-1 OA(F) *Przychód środków pieniężnych z odpłatnej działalności statutowej 1% (Fundacja)* oraz 720-1 OA(D) *Przychód środków pieniężnych z odpłatnej działalności statutowej 1% (Dzieci)*;
 - 720 (N) *Przychód środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej*, w tym 720-1 NA(F) *Przychód środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej 1% (Fundacja)* oraz 720-1 NA(D) *Przychód środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej 1% (Dzieci)*;
 - 721 O *Świadczenia zrealizowane z odpłatnej działalności statutowej*, w tym 721-1A O(F) *Świadczenia zrealizowane ze środków pieniężnych z odpłatnej działalności statutowej 1% (Fundacja)*, 721-1A O(D) *Świadczenia zrealizowane ze środków pieniężnych z odpłatnej działalności statutowej 1% (Dzieci)*;

– 721 N *Świadczenia zrealizowane z nieodpłatnej działalności statutowej*, w tym 721-1A N(F) *Świadczenia zrealizowane ze środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej 1% (Fundacja)*, 721-1A N(D) *Świadczenia zrealizowane ze środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej 1% (Dzieci)*;

- Zespół 8 – Fundusz statutowy, wynik finansowy, podatek dochodowy od osób prawnych, w tym: 801 – *Fundusz statutowy*, 821 – *Rozliczenie wyniku finansowego* oraz 860 – *Wynik finansowy*.

Analiza przekazanych przez Fundację zapisów kont księgowych oraz zestawienia obrotów i sald wskazuje, że przychody z działalności statutowej nieodpłatnej działalności pożytku publicznego były ewidencjonowane na kontach analitycznych do konta 720 – *Przychody z działalności statutowej*, w tym 720-1 NA (F) – *Przychód środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej 1% Fundacji*, 720-1 N (F) – *Przychód środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej Fundacji*, 720-1 N (D) *Przychód środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej N (Dzieci)*, wyniosły one łącznie w 2019 r. 2 308 824,66 zł i były zgodne z przychodami z działalności statutowej oraz przychodami z działalności nieodpłatnej pożytku publicznego ujętymi w rachunku zysków i strat Fundacji za 2019 r. Natomiast w 2020 r. (w okresie styczeń-kwiecień) łączna kwota przychodów wyniosła 53 344,38 zł.

Z kolei koszty działalności statutowej nieodpłatnej działalności pożytku publicznego były ewidencjonowane na kontach analitycznych do konta 721 *Świadczenie zrealizowane z działalności statutowej*, w tym 721-1 N(F) *Świadczenia zrealizowane ze śr. pieniężnych N (Fundacja)*, 721-1 N(D) *Świadczenia zrealizowane ze śr. pieniężnych N (Dzieci)* oraz 721-1 AN(F) *Świadczenia zrealizowane ze śr. pieniężnych N 1% (Fund.)*, 721-1 AN(D) *Świadczenia zrealizowane ze śr. pieniężnych N 1% (Dzieci)*, wyniosły one łącznie w 2019 r. 668 746,70 zł (z czego finansowane z 1% pdof w wysokości 604 847,99 zł) i były zgodne z kosztami realizacji zadań statutowych oraz kosztami realizacji zadań statutowych działalności nieodpłatnej pożytku publicznego ujętymi w rachunku zysków i strat Fundacji za 2019 r. Natomiast w 2020 r. (w okresie styczeń-kwiecień) łączna kwota kosztów wyniosła 412 320,09 zł.

Analiza przekazanej dokumentacji, w tym zapisów kont księgowych oraz zestawień obrotów i sald odpowiednio za 2019 r. oraz za 2020 r. nie wskazuje na osiągnięcie przez Fundację przychodów z działalności odpłatnej pożytku publicznego oraz poniesienie kosztów z tego tytułu w okresie objętym kontrolą. Ustalenia te są spójne z treścią przedłożonych

sprawozdań Fundacji tj. sprawozdania finansowego za 2019 r. oraz rocznego sprawozdania merytorycznego za 2019 r.

Ponadto analiza zestawienia obrotów i sald za 2019 r. oraz zapisów konta księgowego nr 860 – Wynik finansowy wykazała brak analitycznego wyodrębnienia wyniku działalności nieodpłatnej pożytku publicznego.

Jednocześnie dokonana w toku kontroli analiza polityki rachunkowości, planu kont, przedłożonych zapisów kont księgowych, zestawienia obrotów i sald nie wskazują na osiąganie przychodów oraz ponoszenie kosztów z tytułu działalności gospodarczej.

Ustawowy obowiązek rachunkowego wyodrębnienia poszczególnych rodzajów działalności odpłatnej i nieodpłatnej pożytku publicznego oraz działalności gospodarczej oznacza konieczność takiego ustalenia planu kont, który umożliwi identyfikację wszystkich przychodów i kosztów oraz wyniku dla każdego rodzaju działalności.

Na podstawie przekazanej dokumentacji, w tym przyjętej przez Fundację Polityki rachunkowości oraz Planu kont potwierdzono wyodrębnienie przychodów i kosztów działalności odpłatnej i nieodpłatnej pożytku publicznego. Jednakże nazewnictwo kont użyte w Polityce rachunkowości, w tym Planie kont nie wskazuje jednoznacznie na wymagane przepisem art. 10 ust. 1 ustawy rachunkowe wyodrębnienie wyniku finansowego nieodpłatnej działalności statutowej pożytku publicznego.

4. Prawdliwość gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych

Zgodnie z przepisem art. 27 ust. 1 i 2 ustawy – podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych⁹ może, na zasadach i w trybie określonym w przepisach odrębnych, przekazać 1% podatku na rzecz wybranej przez siebie organizacji pożytku publicznego. Otrzymane środki finansowe pochodzące z 1% pdof mogą być wykorzystane przez organizację wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego.

Ponadto w myśl przepisu art. 27 ust. 2c ustawy organizacja pożytku publicznego ma obowiązek wyodrębnienia w ewidencji księgowej środków finansowych pochodzących z 1% pdof.

a) Otrzymane środki z 1% podatku

Kwota środków pochodzących z 1% pdof z rozliczenia za rok 2018 przekazanych przez naczelników urzędów skarbowych w 2019 r. – według zapisów ewidencji księgowej

⁹ Zwany dalej „pdof” lub „podatkiem”;

Fundacji wynosiła 762 102,30 zł. Porównanie zapisów na właściwych kontach księgowych¹⁰ z wpływami na ww. rachunek bankowy właściwy do przekazania 1% pdof w oparciu o wyciągi bankowe wykazało rozbieżności z uwagi na błędne zaewidencjonowanie wpłaty przeznaczonej na cele statutowe Fundacji w wysokości 198,61 zł.

Według przekazanych wyciągów z rachunku bankowego kwota wpływów z 1% pdof w 2019 r. wyniosła 761 903,69 zł. Natomiast według wykazu Ministerstwa Finansów – *Wykaz organizacji pożytku publicznego, które w 2019 r. otrzymały 1% należnego podatku za 2018 r.* wysokość środków z 1% pdof wyniosła 761 386,39 zł. Kwota wskazana w powyższym dokumencie odzwierciedla ich stan na dzień 16 września 2019 r., natomiast ewidencja ww. konta oraz wyciągi bankowe obejmują cały 2019 r.

b) Prowadzenie ewidencji księgowej środków pochodzących z 1% podatku

Zgodnie z przepisem art. 27c ust. 2c ustawy organizacja pożytku publicznego wyodrębnia w ewidencji księgowej środki pochodzące z 1% podatku, w tym wysokość środków wydatkowanych na promocję 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, o której mowa w przepisie art. 27c ust. 1 tej ustawy.

W wyniku kontroli ustalono, że Polityka rachunkowości Fundacji określa zasady księgowania środków pochodzących z 1% pdof. Jednocześnie badanie przedłożonych zapisów kont księgowych, zestawienia obrotów i sald organizacji oraz wyjaśnienia Fundacji potwierdziły wyodrębnienie przez Fundację w ewidencji księgowej, zgodnie z polityką rachunkowości oraz zakładowym planem kont, przychodów i kosztów pochodzących ze środków 1% pdof¹¹.

Stwierdzono natomiast, że następujące konta analityczne: 750 1% – *Przychody finansowe 1%*, 751 1% – *Koszty finansowe 1%*, 760 1% – *Pozostałe przychody operacyjne 1%*, 761 1% – *Pozostałe koszty operacyjne 1%*, nie znajdowały odzwierciedlenia w polityce rachunkowości. Fundacja wyjaśniła, że na ww. kontach w 2019 r. nie były księgowane

¹⁰ Konta księgowe o nr: 720-1 Na (F) Przychód Środków Pieniężnych z Nieodpłatnej Działalności Statutowej (Fundacja) 1% oraz 720-1 Na (D) Przychód Środków Pieniężnych z Nieodpłatnej Działalności Statutowej (Dzieci) 1%;

¹¹ M.in. 401-1A Zużycie materiałów 1% , 401-2A Zużycie energii 1% , 402-1A Usługi obce 1%, 403-1A Wynagrodzenia – umowa o pracę 1% , 403-2A Wynagrodzenia – umowa zlecenia 1%, 403-3A Wynagrodzenia-umowa o dzieło 1% , 404-1A ubezpieczenia społeczne (umowa o pracę) 1% , 404-2A ubezpieczenia społeczne (umowa zlecenia) 1%), 409-2A Koszty reprezentacji i reklamy 1%, 720-1 OA (F) Przychód środków pieniężnych z odpłatnej działalności statutowej 1% (Fundacja), 720-1 OA (D) Przychód środków pieniężnych z odpłatnej działalności statutowej 1% (Dzieci); 720-1 NA (F) Przychód środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej 1% (Fundacja), 720-1 NA (D) Przychód środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej 1% (Dzieci); 721-1A O(F) Świadczenia zrealizowane ze środków pieniężnych z odpłatnej działalności statutowej 1% (Fundacja), 721-1A O(D) Świadczenia zrealizowane ze środków pieniężnych z odpłatnej działalności statutowej 1% (Dzieci); 721-1A N(F) Świadczenia zrealizowane ze środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej 1% (Fundacja) oraz 721-1A N(D) Świadczenia zrealizowane ze środków pieniężnych z nieodpłatnej działalności statutowej 1% (Dzieci);

operacje finansowe Konta zostały założone pomocowo (w przypadku wystąpienia operacji gospodarczej ułatwiłoby to zakwalifikowanie jej na odpowiednim koncie) dlatego konta te nie są ujęte w polityce rachunkowości ani z zakładowym planie kont. W momencie wystąpienia operacji pasującej do zaksięgowania jej na w/w kontach Fundacja uaktualniłaby „Zakładowy Plan Kont”. Powyższe wyjaśnienia zostały przyjęte.

Ponadto w odpowiedzi z dnia 11 grudnia 2020 r. Fundacja wyjaśniła, że wszystkie koszty administracyjne Fundacji księgowane są w trakcie roku obrotowego na kontach zespołu 401 do 409. Na koniec roku obrotowego Fundacja przeksięguje koszty administracyjne na konta kosztów administracyjnych finansowanych z 1% 401A do 409A, z tych kont koszty są przeksięgowane na wynik finansowy. Fundacja wykonuje takie operacje finansowe dlatego, że w trakcie roku obrotowego Fundacja nie może przewidzieć jakie osiągnie dochody z pozostałych darowizn, a celem fundacji jest, żeby jak najwięcej kosztów administracyjnych było księgowane z pozostałych darowizn natomiast środki z tytułu 1% podatku były przeznaczone na działalność statutową Fundacji.

Badanie zestawienia obrotów i sald oraz zapisów ewidencji księgowej wykazało, że w okresie objętym kontrolą przychody i koszty z tytułu 1% pdof były ewidencjonowane na wyodrębnionych w tym celu ww. kontach, zgodnie z przepisem art. 27 ust. 2c ustawy.

Na podstawie analizy Planu Kont, zapisów ewidencji księgowej oraz wyjaśnień Fundacji ustalono, że zostało wyodrębnione konto 130-01 *Bieżący Rachunek Bankowy*, na którym ewidencjonowane są środki pochodzące z 1% pdof przekazywane przez naczelników urzędów skarbowych. W wyniku analizy ww. konta oraz wyjaśnień stwierdzono, że były na nim ewidencjonowane wszystkie operacje gospodarcze związane z bieżącą działalnością Fundacji. W związku z powyższym należy stwierdzić, że jednostka nie wyodrębniła konta księgowego służącego wyłącznie do ewidencji środków z 1% pdof przekazywanych przez właściwych naczelników urzędów skarbowych czym naruszyła postanowienia art. 27 ust. 2c ustawy. Należy także wskazać, że nazwa konta nie wskazuje jednoznacznie na ewidencjonowanie na nim ww. wpływów z 1% pdof co w świetle ww. przepisu ustawy stanowi uchybienie.

c) Wydatkowanie środków pochodzących z 1% podatku

Z informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego¹² oraz sprawozdania merytorycznego Fundacji za 2019 r. wynika, że kwota przychodów z 1% pdof wyniosła

¹² Informacja dodatkowa zamieszczona na stronie NIW – CRSO;

762 102,30 zł, zaś koszty poniesione z ww. środków 714 812,92 zł (sprawozdanie finansowe nie określa kosztów ponoszonych ze środków 1% podatku).

Fundacja w okresie objętym kontrolą finansowała ze środków 1% pdof wydatki m.in. dot. refundacji kosztów leczenia, w tym terapii, rehabilitacji i leków, kosztów materiałów edukacyjnych oraz sprzętu AGD i RTV. Z ww. środków Fundacja ponosiła także koszty administracyjne, w tym m.in. koszty zakupu usług księgowych oraz koszty eksploatacji użytkowanego lokalu. Na podstawie przedłożonego przez Fundację dokumentów¹³ ustalono, że łączna kwota wydatków finansowanych z 1% podatku w okresie objętym kontrolą wyniosła 830 510,64 zł, z czego 668 746,70 zł w 2019 r. oraz 161 763,94 zł w 2020 r.

Fundacja posiadała regulacje wewnętrzne, na podstawie których udzielała pomocy finansowej lub rzeczowej.¹⁴ Obowiązujący w Fundacji *Regulamin udzielania pomocy finansowej lub rzeczowej przez Fundację Dla Dzieci „Dar Serca”*¹⁵ w Bielsku Białej Regulamin określał w szczególności:

- a) zakres przedmiotowy udzielanej pomocy finansowej¹⁶
- b) zakres udzielanej pomocy rzeczowej¹⁷;
- c) beneficjentów pomocy – osoby fizyczne¹⁸ i osobom prawnym¹⁹;
- d) formy udzielane pomocy finansowej i rzeczowej²⁰;
- e) obowiązki osób i placówek ubiegających się o założenie subkonta oraz pomoc Fundacji;
- f) procedura udzielania pomocy;
- g) ograniczenia w zakresie udzielanej pomocy przez Fundację.

Kontroli poddano część dowodów źródłowych dokumentujących operacje gospodarcze dotyczące wydatków poniesionych ze środków 1% pdof, które zostały wybrane na podstawie osądu kontrolerów w wyniku analizy otrzymanych ww. zestawień wydatków finansowanych ze środków pochodzących z 1% pdof.

¹³ M.in. zestawienia 1) wydatków finansowanych ze środków pochodzących z 1% za okres od dnia 01.01.2019 r. do dnia 30.04.2020 r. dot. osób fizycznych oraz instytucji; 2) zestawienia wypłaconych stypendiów i udzielonych zapomóg w okresie od dnia 01.01.2019 r. do dnia 30.04.2020 r.;

¹⁴ Wszedł w życie od 1.01.2015 r.;

¹⁵ zwany dalej „Regulaminem”;

¹⁶ M.in. finansowanie lub dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, obozów sportowych, półkolonii, dla dzieci i opiekunów; zapłatę za rehabilitację dzieci w domu i specjalnych ośrodkach rehabilitacyjnych; zakup sprzętu rehabilitacyjnego i leczniczego, zakup leków i innych artykułów medycznych; zakup artykułów higienicznych, pielęgnacyjnych;

¹⁷ Przekazanie nieodpłatnie darowizn rzeczowych dzieciom niepełnosprawnym, rodzinom w trudnej sytuacji finansowej, placówkom prowadzącym działalność na rzecz dzieci;

¹⁸ Dzieci niepełnosprawne posiadające subkonto oraz nie posiadające subkonta (na wniosek rodzica, opiekuna);

¹⁹ Placówki prowadzące działalność na rzecz dzieci posiadające lub nie posiadające subkonta (na wniosek dyrektora, kierownika, opiekuna placówki);

²⁰ Opłacanie (refundacja) faktur, rachunków, umów za zakupy, wystawionych na Fundację z wymienieniem imienia i nazwiska podopiecznego Fundacji (w formie przelewu lub gotówkowej);

Analiza przekazanej dokumentacji, w tym zestawień wydatków finansowanych ze środków pochodzących z 1% pdof w okresie objętym kontrolą wykazała udzielanie pomocy osobom dorosłym. Ze względu na treść postanowień statutu oraz Regulaminu, z których wynika, że celem organizacji jest niesienie pomocy finansowej i rzeczowej dzieciom specjalnej troski oraz placówkom prowadzącym działalność na rzecz dzieci zwrócono się do Fundacji o wyjaśnienia. W odpowiedzi Fundacja²¹ stwierdziła, że *udzielając pomocy dzieciom niepełnosprawnym powyżej 18 roku życia kieruje się przepisami: Ustawy o Systemie Oświaty (...), Ustawy świadczeniach rodzinnych (...), Ustawy o PFRON (...). W wypadku podopiecznych Fundacji niepełnosprawne dzieci mimo osiągnięcia pełnoletności, ze względu na różne niepełnosprawności nigdy nie usamodzielniają się oraz nie są w stanie prowadzić życia na własny rachunek bez pomocy drugiej osoby.* Przyjmując powyższe wyjaśnienia, uznano, że Regulamin w zakresie osób fizycznych – beneficjentów pomocy nie jest precyzyjny i wymaga uściślenia.

Ponadto organizacja przedstawiła pismem²² następujące wyjaśnienia, co do poniesienia określonych wydatków finansowanych ze środków 1%: *Zgodnie ze statutem Fundacji par. 10 Celem Fundacji jest niesienie pomocy finansowej i rzeczowej w zakresie ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Pomoc, która budzi wątpliwość została udzielona dzieciom na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej (Art.2.1 oraz Art. 2.3 (...). Zgodnie z tą ustawą fundacja pomaga rodzicom dzieci niepełnosprawnych w przewyciężeniu trudnych sytuacji w których się znaleźli. Głównym problemem rodzin jest niepełnosprawność dziecka.(...).* Następnie Fundacja udzieliła szczegółowych wyjaśnień dotyczących przedmiotu wsparcia poszczególnych osób fizycznych (podopiecznych). Zasadniczo przyjęto wyjaśnienia Fundacji z zastrzeżeniem następujących wydatków:

a) odnośnie do pokrycia ze środków 1% w sierpniu 2019 r. zakupu urządzenia do przygotowywania potraw dla ██████████ (poz. 40 zestawienia – faktura VAT nr 2190621324 opiewająca na kwotę 5 395,00 zł) Fundacja wyjaśniła, że ██████████ – *choroba wiecznego głodu. Najważniejszą terapią tej choroby jest dieta, dziecko nie odczuwa uczucia sytości, co prowadzi do ogromnej otyłości, a w konsekwencji do pęknięcia żołądka. Dlatego jest konieczne dobieranie odpowiednich posiłków wraz z kalorycznością;*

b) odnośnie do pokrycia ze środków 1% w listopadzie 2019 r. zakupu urządzenia do Termomix dla ██████████ (poz. 58 zestawienia – faktura VAT nr 2190649604 opiewająca na kwotę 5 395,00 zł) Fundacja wyjaśniła, że ██████████ – *wady wrodzone. ██████████ jest dzieckiem*

²¹ Pismo z dnia 24 listopada 2020 r.;

²² Pismo z dnia 24 listopada 2020 r.;

bardzo niepełnosprawnym od urodzenia, leżącym, nie wykonującym samodzielnie żadnych czynności życiowych. Dziewczynka jest podłączona do respiratora i karmiona przez sondę wymaga zbilansowanej oraz bardzo płynnej diety;

c) odnośnie do pokrycia ze środków 1% w marcu 2020 r. zakupu pralki dla ██████████ (poz. 25 zestawienia – faktura VAT nr 20-021243 opiewająca na kwotę 5 747,03 zł) Fundacja wyjaśniła, że *czterokończynowe porażenie mózgowe z chorobami towarzyszącymi. Dziewczynka leżąca, wymagająca 24 godzinnej opieki, problemy z odleżynami i alergiczne.*

Nie można przyjąć wyjaśnień Fundacji dot. sfinansowania z 1% pdof zakupu bardzo kosztownych artykułów gospodarstwa domowego. Wydatki te trudno uzasadnić niepełnosprawnością dziecka, ich zakup nie jest wprost objęty zakresem udzielanej przez Fundację pomocy finansowej określonej postanowieniami Regulaminu. Jednocześnie sposób realizacji celów Fundacji, w tym udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej musi wiązać się ściśle z tym celem tj. niesieniem pomocy finansowej i rzeczowej w zakresie ochrony zdrowia i pomocy społecznej dzieciom specjalnej troski (chorym, leczonym, rehabilitowanym i z rodzin najuboższych).

Ponadto wydatkowanie środków pochodzących z 1% podatku jako środków publicznych zgodnie art. 34 ust. 1 udpp w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych powinno dokonywać się w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Zakładany cel udzielanej pomocy finansowej można byłoby osiągnąć dokonując zakupu sprzętu, zgodnie z ww. zasadami oszczędności i efektywności wydatkowania środków publicznych, w tym z 1% pdof.

W świetle powyższego uznaje się za niekwalifikowalne wydatkowanie środków z 1% pdof w wysokości 16 537,03 zł.

W wyniku badania dokumentów źródłowych (skanów faktur), wyciągów z rachunku bankowego oraz przedstawionego przez organizację zestawienia wydatków z 1% pdof za 2019 i 2020 r. stwierdzono dokonywanie przez Fundację pewnej części płatności z naruszeniem terminów określonych na fakturach²³. Fundacja wyjaśniła²⁴, że *Przyczyny w opóźnieniach płatności na konto wystawcy faktury (faktura przelewowa) nie wynikają z winy fundacji. Faktury (rachunki) często są dostarczane do fundacji z opóźnieniem.*

²³ Styczeń 2019 r. – poz. 30, 35, 128, 130, 181-184; luty 2019 r. – poz. 138; marzec 2019 r. – poz. 80, 93, 180; maj 2019 r. poz. – 51, 58, 59, 106 i 122.

²⁴ Pismo z dnia 8 grudnia 2020 r. – odpowiedź na zapytanie z dnia 7 grudnia 2020 r.;

Wystawcy faktur (rachunków) bardzo często nie wysyłają faktur pocztą lecz są one dostarczane do fundacji przez rodzica dziecka co wydłuża czas „drogi” faktury, która ma krótki termin płatności.(...). Rodzice (opiekunowie) dzieci przedkładają faktury w fundacji w różnym terminie – wynika to z różnych przyczyn niezależnych od fundacji (choroba dziecka, wyjazdy do lekarzy, turnusy). Fundacja dokonuje starań, żeby faktury, które wpływają do fundacji były płacone w jak najkrótszym czasie. Niezależnie od przedstawionych wyjaśnień stwierdzono, że dokonywanie płatności z naruszeniem terminu jest niezgodne z przepisem art. 34 udpp w związku z przepisami art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

W wyniku badania przedłożonej w trakcie czynności kontrolnych dokumentacji źródłowej (FV/rachunki) stwierdzono, że nie zamieszczano informacji, że dany wydatek został sfinansowany lub współfinansowany ze środków 1% pdof (zamieszczano jedynie informację „działalność nieodpłatna”). Fundacja wyjaśniła²⁵: że dekretacja na dokumentach (fakturach) wskazuje, że są one księgowane ze środków 1% podatku ewentualnie z pozostałych darowizn. Konta zespołu kosztów administracyjnych 401A do 409A oraz konta zespołu działalności statutowej Fundacji 721AN zgodnie z Zakładowym Planem Kont wskazują, że są to koszty finansowane z 1% podatku. Przyjmując wyjaśnienia Fundacji należy podtrzymać ustalenia kontroli. Należy podkreślić, że dobrą praktyką jest opisywanie dokumentów źródłowych dokumentujących wydatki poniesione ze środków pochodzących z 1% pdof, co ułatwia identyfikację wydatków poniesionych z ww. źródła. Stwierzone naruszenie stanowi uchybienie.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Fundacja wykorzystwała środki pochodzące z 1% pdof na działalność pożytku publicznego zgodnie z przepisem art. 27 ust. 2 ustawy, z zastrzeżeniem nieprawidłowo wydatkowanej kwoty środków w wysokości 16 537,03zł.

d) Spełnianie wymogów określonych w art. 20 ust. 1 pkt 6 ustawy

Po analizie zapisów statutu Fundacji ustalono, że § 18¹ statutu spełnia wymagania wskazane w przepisie art. 20 ust. 1 pkt. 6 ustawy. Jednocześnie w świetle zebranego materiału dowodowego, w tym przedłożonych wyjaśnień²⁶ oraz oświadczeń²⁷ członków Zarządu Fundacji, nie stwierdzono wykorzystania środków pochodzących z 1% pdof z naruszeniem postanowień przepisu art. 20 ust. 1 pkt 6 ustawy.

²⁵ Pismo z dnia 11 grudnia 2020 r. – odpowiedź na zapytanie z dnia 10 grudnia 2020 r.

²⁶ Pismo Fundacji z 24.10.2020 r. (odp. 11) stanowiące odpowiedź na pismo nr 1 z 21.10.2020 r.;

²⁷ Oświadczenia: p. Alicji Przemysk (Prezes Zarządu), p. Jana Lichonia (Wiceprezes Zarządu), p. Barbary Ilnicki (Sekretarz Zarządu) z 22.10.2020 r.;

- e) Prawidłowość gromadzenia środków pochodzących z 1% podatku zgodnie z art. 27aa ustawy

Zgodnie z art. 27aa ustawy organizacja pożytku publicznego, która została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a ustawy, nie może wzywać do przekazania lub przekazywać środków finansowych pochodzących z 1% pdof na rzecz organizacji pożytku publicznego, które nie zostały uwzględnione w tym wykazie.

Analiza *Wykazu organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za 2018 rok* oraz *Wykazu organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za 2019 rok* prowadzonego w formie elektronicznej przez Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego²⁸ wraz z jego aktualizacjami w okresie objętym kontrolą wykazała, że Fundacja była w nich zamieszczona pod numerem m.in.: 2648 (30 listopada 2019 r.), 2677 (7 kwietnia 2020 r.).

Natomiast z badania rachunku bankowego Fundacji²⁹, zestawienia wydatków finansowanych ze środków pochodzących z 1% pdof za okres od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 30 kwietnia 2020 r., złożonych wyjaśnień³⁰ oraz zapisów ewidencji księgowej wynika, że Stowarzyszenie nie przekazywało środków z 1% pdof na rzecz podmiotów, które nie zostały uwzględnione w *Wykazie organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2018*.

5. Prowadzenie promocji do przekazania 1% podatku.

- a) Prowadzenie ewidencji księgowej środków wydatkowanych na promocję 1% podatku

Zgodnie z przepisem art. 27 ust. 2c ustawy organizacja pożytku publicznego wyodrębnia w ewidencji księgowej środki finansowe pochodzące z 1% pdof, w tym wysokość środków wydatkowanych na publiczną promocję i zachęcanie do przekazania 1% podatku.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Polityka rachunkowości, w tym zakładowy plan kont Fundacji wskazuje, że do ewidencjonowania kosztów reprezentacji i reklamy służyło konto księgowe 409-2 – *Koszty reprezentacji i reklamy*. Natomiast do ewidencjonowania ww. kosztów finansowanych z 1% pdof przeznaczone było konto analityczne 409-2A – *Koszty reprezentacji i reklamy 1%*.

Analiza zapisów ewidencji księgowej wykazała, że w 2019 r. na koncie księgowym 409-2A – *Koszty reprezentacji i reklamy 1%* zaewidencjonowano koszty promocji i reklamy

²⁸ Zwany dalej „NIW – CRSO”;

²⁹ Rachunek bankowy ING nr 49 1050 1070 1000 0022 6906 4552;

³⁰ Pismo Fundacji z 24.10.2020 r. (odp. 16) stanowiące odpowiedź na pismo nr 1 z 21.10.2020 r.;

finansowane z 1% pdof w wysokości 1102,81 zł. Natomiast w 2020 r. (do dnia 30 kwietnia tego roku) zaewidencjonowano koszty w kwocie 1090,51 zł.

W okresie objętym kontrolą łączna kwota kosztów promocji i reklamy finansowanych z 1% podatku wyniosła 2 193,32 zł.

W wyniku kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisu art. 27 ust. 2c ustawy przy ewidencjonowaniu kosztów promocji i reklamy finansowanych z 1% podatku.

b) Prawidłowość informacji o prowadzonej przez organizacje pożytku publicznego promocji sfinansowanej lub współfinansowanej ze środków 1% pdof

Zgodnie z art. 27c ustawy organizacje pożytku publicznego, które prowadzą promocję polegającą na publicznym zachęcaniu do przekazania 1% podatku, finansowaną ze środków pochodzących z tego źródła winne są zamieszczać informację o jej finansowaniu lub współfinansowaniu ze środków pochodzących z 1% pdof. Natomiast, programy komputerowe umożliwiające podatnikowi podatku dochodowego od osób fizycznych wypełnienie zeznania podatkowego dodatkowo powinny zawierać informację o możliwości swobodnego wyboru i przekazania 1% pdof organizacji pożytku publicznego albo braku swobodnego wyboru i przekazania 1% podatku organizacji pożytku publicznego. Kwestie te szczegółowo regulują przepisy rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie zamieszczenia informacji przez organizację pożytku publicznego z zakresu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Z analizy strony internetowej Fundacji (www.fundacja-darserca.pl.pl/) wynika, że zachęcała ona do przekazywania 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego (OPP). Fundacja nie proponowała natomiast skorzystania z możliwości wypełnienia deklaracji PIT online lub pobrania i zainstalowania programu na własnym urządzeniu.

Fundacja wyjaśniła³¹, że nie posiada własnego programu komputerowego umożliwiającego podatnikowi podatku dochodowego od osób fizycznych na wypełnienie zeznania podatkowego. W tym zakresie do Fundacji nie miały zastosowania wymagania przewidziane przepisem art. 27c ust. 2 pkt. 2 udpp.

W świetle powyższego stwierdzono, że Fundacja prowadziła promocję 1% podatku w rozumieniu ustawy. Na podstawie przekazanej dokumentacji oraz wyjaśnień Fundacji ustalono, że reklamy prasowe oraz ulotki Fundacji zachęcające do przekazywania 1% pdof zawierały informacje wymagane przepisem art. 27c § 1 udpp, jednak nie spełniały one

³¹ Pismo z dnia 24 października 2020 r.

ww. wymogów określonych przepisami ww. rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego.

6. Obowiązki sprawozdawcze OPP

1. Prawidłowość sporządzenia sprawozdania merytorycznego i finansowego

Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy organizacja pożytku publicznego zobowiązana jest do sporządzenia rocznego sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności. Wymagane elementy sprawozdania merytorycznego określa art. 23 ust. 6e ustawy. Wzór sprawozdania merytorycznego w okresie objętym kontrolą określa załącznik do rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r.³².

W toku kontroli stwierdzono, że zgodnie z treścią przekazanego przez Fundację rocznego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego za 2019 r. zostało ono sporządzone i podpisane przez wszystkich członków Zarządu Fundacji w dniu 13 października 2020 r. Powyższe sprawozdanie zostało zatwierdzone przez Radę Fundacji³³ zgodnie z postanowieniami statutu³⁴ oraz art. 23 ust. 6 ustawy.

Jednocześnie Fundacja wyjaśniła³⁵, że zgodnie z przepisami ustawy dnia 6 kwietnia 1984r. o fundacjach (art. 12 ust. 2a) oraz ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art.2a) *Fundacja sporządza jedno sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, które zamieściła na stronie internetowej w Bazie Sprawozdań Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.*

Analiza sprawozdania merytorycznego z działalności Fundacji za 2019 r. wskazuje na zgodność z ewidencją księgową danych dotyczących:

- przychodów z działalności nieodpłatnej pożytku publicznego w wysokości 2 308 824,66 zł;
- kosztów działalności nieodpłatnej pożytku publicznego w wysokości 668 746,70 zł;
- przychodów z 1% podatku w kwocie 762 102,30 zł;

³² Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego (Dz.U. poz. 2061), zwane dalej „rozporządzeniem”;

³³ Uchwała nr 7/2020 Rady Fundacji z dnia 13 października 2013 r. dot. zaakceptowania sprawozdania merytorycznego za 2019 r.;

³⁴ § 23 statutu;

³⁵ Odpowiedź Fundacji – mail z dnia 8 grudnia 2020 r.;

- kosztów z tyt. 1% pdof w kwocie 714 811,92 zł, w tym sfinansowane z tego źródła przychodów koszty działalności nieodpłatnej pożytku publicznego w wysokości 604 847,99 zł oraz koszty administracyjne - 109 963,93 zł;
- kosztów kampanii informacyjnej i reklamowej związanej z pozyskiwaniem 1% pdof 1102,81 zł.

Jednocześnie w związku z błędnym zaewidencjonowaniem wpłaty przeznaczonej na cele statutowe w wysokości 198,61 zł ustalono, że kwota przychodów otrzymanych przez Fundację ze środków 1% pdof wyniosła 761 903,69 zł.

Natomiast zgodnie z przepisem art. 23 ust. 2 ustawy organizacja pożytku publicznego sporządza roczne sprawozdanie finansowe, na zasadach określonych w przepisach o rachunkowości.

Na podstawie przekazanego skanu sprawozdania finansowego Fundacji za 2019 r. oraz złożonych przez Fundację wyjaśnień stwierdzono, że zostało ono sporządzone w dniu 25 czerwca 2020 r. przez Panią ██████████ Główną Księgową.

Przedłożone przez Fundację sprawozdanie finansowe za okres od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. składa się z: wprowadzenia do sprawozdania finansowego, bilansu, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej – co jest zgodne z przepisem art. 45 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Ustalono, że sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy o rachunkowości. Natomiast sprawozdanie finansowe zamieszczone na stronie podmiotowej NIW – CRSO wskazuje na jego sporządzenie zgodnie z zał. nr 6 do ustawy o rachunkowości. Oznacza to, że na stronie podmiotowej NIW – CRSO nie zostało zamieszczone sprawozdanie finansowe w kształcie zatwierdzonym przez Zarząd Fundacji, co stanowi naruszenie art. 23 ust. 6 ustawy.

Odnośnie do treści sprawozdania finansowego (rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej) należy stwierdzić, że wskazuje ono na uzyskiwanie przychodów³⁶ i ponoszenie kosztów³⁷ z działalności nieodpłatnej pożytku publicznego przy jednoczesnym braku osiągnięcia przychodów i kosztów działalności odpłatnej pożytku publicznego. Stwierdzono również osiągnięcie dodatniego wyniku na działalności nieodpłatnej pożytku publicznego w wysokości 1.640.077,96 zł. Powyższe dane zawarte w sprawozdaniu finansowym Fundacji były zgodne z treścią sprawozdania zamieszczonego na stronie podmiotowej NIW. Jednakże Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego nie zawierała informacji o uzyskanych przychodach i poniesionych kosztach z tyt. 1% pdof,

³⁶ 2 308 824,66 zł;

³⁷ 668 746,70 zł;

podczas gdy z Informacji dodatkowej zamieszczonej na stronie podmiotowej NIW – CRSO wynika, że przychód z 1% pdof wyniósł 762 102,30 zł a koszty realizacji celów statutowych poniesionych z 1% pdof – 604 847,99 zł.

Ponadto sprawozdanie finansowe za 2019 r. zostało podpisane własnoręcznie przez wszystkich członków Zarządu tj. Panią Alicję Przemyk – Prezesa Zarządu, Jana Lichonia – Wiceprezesa Zarządu oraz Barbarę Ilnicki – Główną Księgową, pełniącą jednocześnie funkcję Sekretarza Zarządu.

Zgodnie z przepisem art. 45 ust. 1f ustawy o rachunkowości sprawozdanie finansowe sporządza się w postaci elektronicznej oraz opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym³⁸.

Fundacja wyjaśniła³⁹, że (...) nie posiada podpisu elektronicznego. Sprawozdania finansowe fundacji podpisywane są podpisem osobistym członków Zarządu i wysyłane do I Urzędu Skarbowego w Bielsku-Białej (dokument PDF) przez profil zaufany, który posiada prezes zarządu Fundacji Alicja Przemyk.

Na podstawie przekazanej dokumentacji oraz przedstawionych wyjaśnień Fundacji ustalono, że sprawozdanie finansowe za 2019 r. zostało sporządzone w postaci papierowej, a nie elektronicznej, co stanowi naruszenie art. 45 ust. 1c ustawy o rachunkowości. Zamieszczenie tego sprawozdania w postaci elektronicznej w bazie NIW – CRSO nie stanowi wypełnienia tego obowiązku. Ponadto zostało ono podpisane podpisem zaufanym jedynie przez Prezesa Zarządu. Stwierdzono tym samym brak podpisu elektronicznego pozostałych członków Zarządu, co stanowi częściowe naruszenie przepisu art. 52 ust. 2 w zw. z art. 45 ust. 1f ustawy o rachunkowości.

Sprawozdanie finansowe Fundacji za 2019 r. zostało natomiast zatwierdzone zgodnie z postanowieniami statutu⁴⁰ w dniu 25 czerwca 2020 r. uchwałą Zarządu⁴¹. W konsekwencji uznano, że sprawozdanie zostało zatwierdzone zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz ww. rozporządzenia Ministra Finansów, tj. w sposób i w terminie wynikającym z tych przepisów.

Ustalono także, że sprawozdanie finansowe Fundacji za 2019 r. nie zostało poddane badaniu biegłego rewidenta, ponieważ Fundacja nie spełniała wymogów wynikających z przepisów ustawy o rachunkowości⁴² lub rozporządzenia Ministra Finansów⁴³.

³⁸ Art. 45 ust. 1f ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, z późn. zm.);

³⁹ Odpowiedź elektroniczna Fundacji z dnia 19 listopada 2020 r.;

⁴⁰ §32 statutu w zw. z §31 statutu;

⁴¹ Uchwała Nr 9/2020 Zarządu Fundacji z dnia 25 czerwca 2020 r.;

⁴² Art. 66 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, z późn. zm.);

2. Publikacja rocznego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania merytorycznego

Zgodnie z art. 23 ust. 6 ustawy organizacja pożytku publicznego zamieszcza zatwierdzone sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, w terminie do dnia 15 lipca roku następującego po roku, za który składane jest sprawozdanie finansowe i merytoryczne, na stronie podmiotowej NIW – CRSO w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zgodnie z przepisem ustawy⁴⁴ w związku z ogłoszeniem stanu epidemii, Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, w drodze rozporządzenia, określił inny termin wypełniania przez organizacje pożytku publicznego obowiązku, o którym mowa w art. 23 ust. 6 lub ust. 6b ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Stosownie do przepisu § 2 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego⁴⁵ termin, o którym mowa w art. 23 ust. 6 ustawy, w odniesieniu do sprawozdań za rok 2019, przedłużono do dnia 15 października 2020 r.

W toku kontroli ustalono, że zgodnie z „Wprowadzeniem do sprawozdania finansowego za 2019 r.” sprawozdanie finansowe obejmuje okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. Fundacja zamieściła sprawozdanie merytoryczne oraz sprawozdanie finansowe za rok 2019 na stronie podmiotowej NIW – CRSO w „Bazie sprawozdań finansowych i merytorycznych organizacji pożytku publicznego” w dniu 13 października 2020 r. Oznacza to, że Fundacja terminowo wypełniła omawiany obowiązek ustawowy.

W myśl przepisu art. 23 ust. 2a ustawy organizacja pożytku publicznego ma obowiązek podawać do publicznej wiadomości sprawozdanie merytoryczne oraz sprawozdanie finansowe w sposób umożliwiający zapoznanie się z tymi sprawozdaniami przez zainteresowane podmioty, w tym poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej.

W wyniku kontroli ustalono, że Fundacja do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie zamieściła na własnej stronie internetowej rocznego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania merytorycznego za 2019 r.

W związku ww. ustaleniami stwierdzono naruszenie wymogu określonego w przepisie art. 23 ust. 2a ustawy.

⁴³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego (Dz.U. poz. 2148);

⁴⁴ art. 15zzzzze ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374, z późn. zm.);

⁴⁵ Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 18 maja 2020 r. w sprawie określenia innego terminu w zakresie zamieszczenia przez organizacje pożytku publicznego sprawozdania merytorycznego z działalności i sprawozdania finansowego w roku 2020 (poz. 906);

II. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) nieprawidłowe wydatkowanie środków z 1% pdof w kwocie 16 537,03 zł, co stanowi naruszenie art. 27 ust. 2 w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy;
- 2) brak zamieszczenia na stronie internetowej Fundacji sprawozdań merytorycznych i finansowych za 2019 r., co stanowi naruszenie art. 23 ust. 2a;
- 3) informacja na materiałach promocyjnych nie spełniała niektórych wymogów określonych w przepisach rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie zamieszczenia informacji przez organizację pożytku publicznego z zakresu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

- 1) brak aktualizacji wpisu w KRS w zakresie przedmiotu odpłatnej działalności pożytku publicznego wobec ustalenia braku jej prowadzenia w okresie objętym kontrolą;
- 2) w zakresie Polityki rachunkowości, w tym planu kont stwierdzono następujące naruszenia przepisu art. 10 ust. 1 ustawy:
 - a) brak aktualizacji Polityki rachunkowości Fundacji, która zawiera odwołanie do nieobowiązującego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r.⁴⁶ oraz określenia roku obrotowego, co stanowi naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości; jednocześnie Fundacja podjęła działania naprawcze polegające na aktualizacji polityki rachunkowości Fundacji w powyższym zakresie uchwałą nr 22/2020 z dnia 9 grudnia 2020 r. Zarządu Fundacji;
 - b) brak rachunkowego wyodrębnienia wyniku działalności nieodpłatnej pożytku publicznego;
- 3) brak wyodrębnienia konta księgowego służącego wyłącznie do ewidencji środków z 1% pdof przekazywanych przez właściwych naczelników urzędów skarbowych, czym częściowo naruszyła przepis art. 27 ust. 2c ustawy (na koncie 130-01 *Bieżący Rachunek Bankowy* były ewidencjonowane wszystkie operacje gospodarcze związane z bieżącą działalnością Fundacji);
- 4) nazwa konta 130-01 *Bieżący Rachunek Bankowy*, na którym ewidencjonowane są środki pochodzące z 1% pdof przekazywane przez naczelników urzędów skarbowych nie

⁴⁶ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz.U. 2001 nr 137 poz. 1539);

wskazuje jednoznacznie na ewidencjonowanie na nim wpływów z 1% pdof, co w świetle art. 27 ust. 2c ustawy stanowi uchybienie;

5) błędne zaewidencjonowanie darowizny na cele statutowe Fundacji jako przychód z 1% pdof w wysokości 198,61 zł, skutkujące wykazaniem niewłaściwej kwoty przychodów otrzymanej z ww. środków;

6) brak w opisie dokumentów źródłowych informacji o sfinansowaniu wydatku ze środków 1% pdof;

7) regulowanie części zobowiązań z naruszeniem terminów płatności określonych na fakturach, co jest niezgodne z przepisem art. 34 ustawy w związku z przepisem art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych;

8) sprawozdanie finansowe za 2019 r.:

a) zostało sporządzone w postaci papierowej a nie elektronicznej, co stanowi naruszenie art. 23 ust. 2 ustawy w związku z 45 ust. 1c ustawy o rachunkowości;

b) nie zostało podpisane podpisem elektronicznym przez wszystkich członków zarządu, w tym osobę, która sporządziła to sprawozdanie (sprawozdanie podpisał podpisem zaufanym jedynie Prezes Zarządu), co stanowi częściowe naruszenie przepisu art. 23 ust. 2 ustawy w związku z art. 52 ust. 2 i art. 45 ust. 1 f ustawy o rachunkowości;

c) zamieszczone na stronie podmiotowej NIW – CRSO jest niezgodne z treścią sprawozdania finansowego zatwierdzonego przez Zarząd Fundacji, co stanowi naruszenie art. 23 ust. 6 ustawy;

9) sprawozdanie merytoryczne z działalności za 2019 r. zawiera nieprawidłową kwotę przychodów z 1% podatku, która – jak ustalono w wyniku kontroli – wyniosła 761 903,69 zł, a nie jak podano w sprawozdaniu 762 102,30 zł.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

W oparciu o dokumentację udostępnioną w trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości w działalności jednostki, będące konsekwencją niedostatecznej znajomości niektórych przepisów prawa. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia skutkowały naruszeniem art. 10 ust. 1, art 23 ust. 2 i ust. 2a oraz ust. 6, art. 27 ust. 2 oraz art. 27 ust. 2c ustawy.

IV. Zalecenia i wnioski

Wobec powyższych ustaleń, w tym stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień zaleca się:

1. dokonanie aktualizacji wpisu w KRS w zakresie przedmiotu odpłatnej działalności pożytku publicznego;

2. dokonanie zmian w Polityce rachunkowości Fundacji przez wyodrębnienie wyniku działalności nieodpłatnej pożytku publicznego;
3. wyodrębnienie konta księgowego służącego wyłącznie do ewidencjonowania środków pochodzących z 1% pdof przekazywanych przez Naczelników Urzędów Skarbowych;
4. prawidłowe ewidencjonowanie środków z tytułu 1% pdof i nie ujmowanie ich wspólnie z wpływami z innych źródeł;
5. zamieszczanie w opisie dokumentów źródłowych informacji o sfinansowaniu wydatku ze środków 1% pdof⁴⁷;
6. prawidłowe wydatkowanie środków z 1% pdof zgodnie z art. 27 ust. 2 w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy;
7. regulowanie zobowiązań zgodnie z terminami płatności określonymi na fakturach;
8. sporządzanie sprawozdań finansowych w postaci elektronicznej podpisanych podpisem elektronicznym przez wszystkich członków zarządu oraz osobę, która sporządziła to sprawozdanie;
9. zmieszczenie na stronie podmiotowej NIW – CRSO sprawozdania finansowego za 2019 r. w kształcie zatwierdzonym przez zarząd Fundacji;
10. zamieszczanie na stronie podmiotowej NIW – CRSO sprawozdań finansowych zatwierdzonych przez zarząd Fundacji, zgodnie z art. 23 ust. 6 ustawy;
11. zmieszczenie na strony internetowej Fundacji sprawozdań merytorycznych i finansowych za 2019 r.
12. zamieszczanie na stronie internetowej Fundacji sprawozdań merytorycznych i finansowych zgodnie z art. 23 ust. 2a ustawy;
13. zamieszczanie informacji na materiałach promocyjnych w pełni spełniających wymogi określone w przepisach rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie zamieszczenia informacji przez organizację pożytku publicznego z zakresu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Na podstawie § 24 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego (Dz.U. poz. 2054) zobowiązuje się Fundację do przekazania informacji o sposobie usunięcia nieprawidłowości i uchybień oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań w terminie 60 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁴⁷ Pismem z dnia 29 stycznia br. Fundacja poinformowała, że „naprawiła już wskazane naruszenie zamawiając pieczętą „Sfinansowane 1% podatku” oraz opisując faktury”;

Jednocześnie informuję, że decyzja o zwrocie nieprawidłowo wydatkowanych środków pochodzących z 1% pdof zostanie podjęta w odrębnym postępowaniu prowadzonym przez Dyrektora Narodowego Instytutu.